

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH ORAZ DOROSŁYCH BEZBRONNYCH
W ZGROMADZENIU SIÓSTR ŚWIĘTEJ JADWIGI KRÓLOWEJ
SŁUŻEBNIC CHRYSZTUSA OBECNEGO

DELEGATKA ZGROMADZENIA DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

kontakt: delegatkaodm@jadwizanki.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
SŁOWNICZEK.....	4
Rozdział I ZOBOWIĄZANIA ZGROMADZENIA.....	5
Rozdział II ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI DOROSŁY – DZIECKO / DOROSŁY BEZBRONNY.....	6
Rozdział III PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI UJAWNIENIA OKOLICZNOŚCI WSKAZUJĄCYCH NA KRZYWDZENIE MAŁOLETNIEGO PRZEZ OSOBĘ DOROSŁĄ.....	9
Obowiązek zgłoszenia przestępstwa.....	9
Sytuacja zagrożenia bezpieczeństwa lub życia i zdrowia.....	11
Inne sytuacje.....	12
Rozdział IV ZASADY ZGŁASZANIA.....	13
POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	14
Załącznik 1 – oświadczenie o zapoznaniu się z Polityką.....	15
Załącznik 2 – oświadczenie o krajach zamieszkania.....	16
Załącznik 3 – kompetencje i obowiązki Delegatki Zgromadzenia do spraw ochrony dzieci i młodzieży.....	18
Załącznik 4 – schemat notatki służbowej.....	19
Załącznik 5 – wzór zgłoszenia.....	20
Załącznik 6 – schemat postępowania: sprawca osoba związana ze Zgromadzeniem.....	21
Załącznik 7 – ogólny schemat zgłoszeń.....	22

WSTĘP

Opieka i współpraca z małoletnimi oraz dorosłymi bezbronnymi zawsze musi być związana z troską o ich integralny i pełny rozwój, dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, objawiona w prawie Bożym i strzeżona zarówno przez prawo kościelne, jak i państwowe, winna stanowić źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdej osoby przebywającej w domach Zgromadzenia Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego (dalej: Zgromadzenie). Szczególna troska należy się dzieciom, osobom bezbronnym i chorym.

W poczuciu odpowiedzialności za dobro dzieci i dorosłych bezbronych, Zgromadzenie przyjmuje dokument prezentujący i określający właściwe relacje siostra - małoletni, siostra – dorosły bezbronny oraz procedury reagowania w przypadku ujawnienia krzywdy doznanej przez dziecko, dorosłego bezbronnego szczególnie dotyczącej naruszenia jego wolności seksualnej i obyczajności oraz krzywdy duchowej. Celem dokumentu jest stworzenie bezpiecznej przestrzeni naturalnych kontaktów interpersonalnych w których chronione jest dobro małoletnich, dorosłych bezbronych, ich rodziców/opiekunów i sióstr. Szczególnym rodzajem obecności małoletniego w domu zakonnym jest obecność wynikająca z więzów rodzinnych i przyjacielskich¹.

Zgromadzenie Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego nie prowadzi bezpośredniej działalności adresowanej do małoletnich. Kontakt poszczególnych sióstr z małoletnimi odbywa się w ramach działalności innych instytucji, dzieł (Ośrodek Formacji Liturgicznej², parafie, ośrodki katechumenalne, szkoły itd.) lub sporadycznie za zgodą i wiedzą rodziców/opiekunów prawnych.

Szczególną troską powinny zostać objęci dorośli bezbronni, którzy mogą być obecni pośród członkiń Zgromadzenia, a także objęci działalnością Ośrodka Formacji Liturgicznej, ośrodków katechumenalnych, czy Fundacji Powrót.

Niniejszy dokument pt. „Polityka ochrony małoletnich oraz dorosłych bezbronych w Zgromadzeniu Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego” został opracowany w oparciu o:

Kodeks prawa kanonicznego promulgowany przez papieża Jana Pawła II w dniu 25 stycznia 1983 r., stan prawny na dzień 8 sierpnia 2023 r., zaktualizowany przekład na język polski - dalej: Kodeks prawa kanonicznego;

List apostolski *motu proprio* Franciszka: “Vos estis lux mundi”, 25 marca 2023 - dalej VELM

Ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 560) - dalej: Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424. 834.) - dalej Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

¹ Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich art. 21 punkt 10 oraz 11.

² W Ośrodku Formacji Liturgicznej obowiązują odrębne Standardy ochrony małoletnich.

Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700);
- dalej: ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;

Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17 ze zm.) - dalej: k.k.;

Ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.) - dalej: k.p.c.;

Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.)
- dalej: k.p.k.;

Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.) - dalej
k.c

SŁOWNICZEK

Na potrzeby dokumentu pt. „Polityka ochrony małoletnich oraz dorosłych bezbronnych w Zgromadzeniu Sióstr Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego” poniżej wymienionym terminom nadano następujące znaczenie:

Polityka - należy pod tym pojęciem rozumieć niniejszy dokument pt. „Polityka ochrony małoletnich oraz dorosłych bezbronnych w Zgromadzeniu Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego”

Zgromadzenie - należy pod tymi pojęciem rozumieć Zgromadzenie Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego.

Siostra - członkini Zgromadzenia, w tym również aspirantka, postulanka, nowicjuszka.

Małoletni / dziecko - każda osoba poniżej osiemnastego roku życia; z małoletnim zrównana jest osoba, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem³.

*Dorosły bezbronny*⁴ - każda osoba chora, z ułomnościami fizycznymi lub umysłowymi albo pozbawiona wolności osobistej, która faktycznie, nawet sporadycznie, ogranicza jej zdolność rozumienia lub chcenia, czy też w inny sposób przeciwstawienia się agresji⁵.

Opiekun dziecka - przedstawiciel ustawowy małoletniego: rodzic albo opiekun; rodzic zastępczy; opiekun tymczasowy.

Inna osoba dorosła - każda osoba powyżej 18 roku życia, która nie jest dla małoletniego jego opiekunem, ani nie jest siostrą.

Krzywdzenie małoletniego - jest to każde zamierzone bądź niezamierzone działanie lub zaniechanie działania osoby, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają prawa, swobody i dobra osobiste małoletniego i/lub zakłócają jego optymalny rozwój. Krzywdzenie może przybrać formy przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej⁶,

³ VELM art. 1 § 2 a, prawo państwowe w Polsce - art.10 § 1 i 2 k.c.

⁴ Adulto vulnerable – tłumaczone również: dorosły bezradny. Są to osoby dorosłe podatne na zranienie lub narażone na wyrządzanie im krzywdy.

⁵ VELM art. 1 § 2 b.

ekonomicznej itd. Źródłem krzywdy może być osoba dorosła oraz inne dziecko. Przemoc dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych.

Przestępstwo na szkodę małoletniego - kodeks karny co do zasady zawiera katalog czynów zabronionych, które mogą być popełnione na szkodę dorosłych i dzieci. Dodatkowo przewidziane są w nim czyny zabronione, które znajdują zastosowanie w przypadku ich popełnienia na szkodę osoby małoletniej, w tym także osoby małoletniej, która nie ukończyła 15 roku życia.

Delegatka Zgromadzenia ds. ochrony dzieci i młodzieży - wyznaczona osoba sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem polityki ochrony dzieci oraz jej aktualnością wobec prawa, dalej Delegatka.

Delegat biskupa/wyższego przełożonego ds. ochrony dzieci - osoba wyznaczona przez właściwego przełożonego w danej diecezji, instytucie życia konsekrowanego lub stowarzyszeniu życia apostołskiego do przyjmowania zgłoszeń i dokonania wstępnego rozeznania w sprawie domniemanego wykorzystania seksualnego.

Rejestr interwencji - dokumentacja zawierająca rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego uwzględniający informacje o zgłoszeniu.

Rozdział I

ZOBOWIĄZANIA ZGROMADZENIA

1. Zgromadzenie prowadzi wewnętrzną edukację siostr w celu wyposażenia ich w umiejętność rozpoznawania symptomów krzywdzenia dziecka lub dorosłego bezbronno oraz umiejętność szybkiego i odpowiedniego reagowania na sytuacje krzywdzenia.
2. Każda siostra, zapoznaje się z *Polityką*, co potwierdza złożeniem oświadczenia o dokonaniu tej czynności. Jednocześnie składa zobowiązanie przestrzegania zasad i procedur zawartych w *Polityce*. Załącznik nr 1.
3. Wszystkie siostry obowiązują przestrzeganiem *Polityki*, a szczególnie zasad bezpiecznej relacji dorosły - małoletni/dorosły bezbronny.
4. Jeżeli siostra ma zostać skierowana do działalności duszpasterskiej, w której będzie miała kontakt z małoletnimi (prelekcje, rekolekcje, spotkania nawet jednorazowe), przekłada Przełożonej generalnej zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii⁷, Przełożona generalna uzyskuje informacje, czy dane siostry są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania

⁶ Wobec dziecka poniżej lat 15 w prawie państwowym i poniżej 18 lat w prawie kościelnym, jest przestępstwem które podlega obowiązkowi zgłoszenia z sankcją karną.

⁷ Ważność dokumentu ok. 2 lata.

wykorzystaniu seksualnymu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Siostra wypełnia również załącznik 2. Siostra, która nie uzyskała weryfikacji nie może zostać dopuszczona do działalności duszpasterskiej związanej z małoletnimi.

5. Wymienione powyżej dokumenty (w formie wydruku, kserokopii o poświadczonej zgodności z oryginałem) przechowywane są w teczkach personalnych sióstr w sekretariacie Zgromadzenia. Oryginały dokumentów są w posiadaniu sióstr.
6. Przełożona generalna powołuje Delegatkę Zgromadzenia ds. ochrony dzieci i młodzieży. Zakres kompetencji oraz odpowiedzialności Delegateski ujęto w załączniku nr 3. Stosownie do potrzeb może zostać powołany zespół zajmujący się ochroną małoletnich i dorosłych bezbronnych.
7. Każda siostra przynajmniej raz na dwa lata odbywa szkolenie związane z tematyką ochrony małoletnich i dorosłych bezbronnych.
8. Jeżeli siostra dopuściła się czynu zabronionego wobec małoletniego lub dorosłego bezbronnego podlega osobistej odpowiedzialności karnej na gruncie prawa państwowego oraz kanonicznego.
9. *Polityka* podlega monitorowaniu stosowania i aktualizacji zgodnie z wymaganiami prawa.

Rozdział II

ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI DOROSŁY – DZIECKO / DOROSŁY BEZBRONNY

1. Niedopuszczalne jest stosowanie przez siostry i inne osoby dorosłe wobec dziecka, a także dorosłego bezbronnego, przemocy w jakiegokolwiek formie. Zakaz dotyczy wszystkich sfer życia osób - fizycznej, psychicznej, seksualnej i duchowej.
2. Nie może być ze strony sióstr jakiegokolwiek tolerancji wobec zachowań, które byłyby krzywdzeniem innej osoby. Każdej krzywdzie należy w sposób stanowczy przeciwdziałać.
3. Wszyscy małoletni czy dorośli bezbronni mają prawo do bycia traktowanymi z jednakową troską, bez względu na jakiegokolwiek cechy, w tym ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny czy światopogląd.
4. Nietykalność cielesna małoletnich oraz dorosłych bezbronnych jest nienaruszalna. Niedozwolone jest stosowanie kar cielesnych i od tej zasady nie ma wyjątków. Niedopuszczalne są również wszelkie zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymnych. Nie wolno szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej osoby, chyba, że występuje zagrożenie jej zdrowia lub życia. Nie należy nikogo dotykać, jeśli on tego nie chce ani w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity.

5. Zabrania się stosowania jakiegokolwiek przemocy psychicznej i emocjonalnej wobec kogokolwiek. Nie wolno krzyczeć, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać.
6. Ochrona sumienia osoby i jej tajemnicy spotkania z Bogiem jest troską i zadaniem każdej siostry, dlatego zabrania się każdej formy krzywdy duchowej (np. manipulacji sumieniem, nadużycia władzy).
7. Zakazane jest nawiązywanie z małoletnim czy dorosłym bezbronnym jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych oraz składania nieodpowiednich propozycji. Obejmuje to także seksualnie komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
8. Wszystkim przysługuje prawo do prywatności. W szczególny sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach nikt nie może ingerować w prywatność małoletniego czy innej osoby. W żadnym wypadku nie wolno wykonywać im zdjęć ani nagrywać.
9. Nikt nie może wyręczać małoletnich i dorosłych z niepełnosprawnością fizyczną lub innymi dysfunkcjami ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są oni w stanie wykonać te czynności samodzielnie. Jeżeli sami, ze względu na wiek albo własne ograniczenia, nie są w stanie wykonać tych czynności samodzielnie, pomocy powinni udzielać rodzice lub opiekunowie. Ostatecznie może pomóc siostra, ale zawsze należy o tym fakcie poinformować rodziców/opiekunów. Jeżeli osobą potrzebującą wsparcia jest siostra, a pomagają siostry, wystarczy wiedza przełożonej, że taka pomoc jest konieczna.
10. Nie wolno utrzymywać wizerunku małoletniego - poza sytuacją relacji rodzinnych - w celach prywatnych ani służbowych (nagrywanie, fotografowanie) bez zgody rodziców/opiekunów dziecka i zgody samego dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci. Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza - wtedy zgoda rodzica/opiekuna dziecka nie jest wymagana. W przypadku osób dorosłych konieczna jest ich zgoda na utrwalenie wizerunku.
11. Nie wolno udostępniać małoletniemu - poza sytuacją relacji rodzinnych - bez ważnej przyczyny osobistych środków komunikacji, takich jak połączenia internetowe, telefony i urządzenia mobilne, itp. Należy bardzo roztropnie i w wyjątkowych sytuacjach nawiązywać kontakt z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). O takich kontaktach powinni wiedzieć rodzice/opiekunowie dzieci. Należy również zachować ostrożność i roztropność w sytuacjach kontaktu z dorosłymi bezbronnymi - wybierać raczej służbowe środki komunikacji niż prywatne.
12. Zabrania się przewożenia małoletnich własnym środkiem transportu poza sytuacją relacji rodzinnych, potrzebą wykonywania zleconych obowiązków, posiadania pisemnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych lub poza okolicznościami wymagającymi ochrony życia lub zdrowia osób.
13. Zabrania się częstowania małoletnich alkoholem, papierosami, środkami psychoaktywnymi oraz tolerowania ich używania.

14. W spotkaniach z małoletnimi oraz osobami dorosłymi z dysfunkcjami, niepełnosprawnością i innymi potrzebami komunikacyjnymi siostry i inni dorośli powinni używać środków, języka i metod adekwatnych do wieku czy indywidualnych możliwości osób. Takie same zasady powinny obowiązywać w świecie wirtualnym. W żadnym wypadku nie wolno wykorzystywać materiałów zawierających przemoc oraz treści o charakterze seksualnym lub moralnie wątpliwych.
15. Uprzywilejowanym miejscem spotkań z małoletnimi i dorosłymi bezbronnymi, zwłaszcza w pojedynkę, są miejsca neutralne i łatwo dostępne - czyli przestrzenie wspólne w domach zakonnych (poza klauzurą). Niedopuszczalne jest przebywanie małoletnich w miejscach odosobnionych, wyłączonych z użytkowania lub zarezerwowanych dla innych osób lub celów.
16. Jeżeli dobro małoletniego czy dorosłego bezbronnego wymaga indywidualnego spotkania z siostrą, duchownym lub inną osobą dorosłą na terenie domu zakonnego, to takie spotkanie powinno odbywać się w bezpiecznej przestrzeni zapewniającej dyskrecję, ale nie w warunkach odizolowanych. Informacja o czasie i miejscu spotkania winna być przekazana innym siostram. Osoba przeprowadzająca tego rodzaju spotkanie powinna zatroszczyć się o jego transparentność (np. obecność innych osób w pobliżu, dyskretnie otwarte drzwi itp.).
17. Należy bezwzględnie unikać zapraszania z jakiegokolwiek powodu małoletnich i dorosłych bezbronych spoza Zgromadzenia - z wyjątkiem sytuacji relacji rodzinnych i to wyjątkowo - do pomieszczeń prywatnych sióstr (klauzura).
18. Jeżeli małoletni (sam bez rodziców) ma nocować w domu zakonnym należy uzyskać zgodę (w miarę możliwości pisemną) rodziców/opiekunów, również wtedy, gdy jest on członkiem rodziny siostry.
19. Jeżeli dorosły bezbranny ma nocować w domu zakonnym, należy o jego sytuacji ogólnie poinformować pozostałe siostry, a bardziej szczegółowo przełożoną lub siostrę ją zastępującą.
20. Jeśli siostra widzi małoletniego pozostawionego bez opieki, a sytuacja może wskazywać na zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego, należy podjąć działania, aby odnaleźć rodzica/opiekuna. Gdy okaże się to niemożliwe należy powiadomić odpowiednie służby. Podobnie należy postąpić, gdy zagrożone jest bezpieczeństwo dorosłego bezbronnego i nie można pomóc mu w inny sposób.

Rozdział III

PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI UJAWNIEŃ OKOLICZNOŚCI WSKAZUJĄCYCH NA KRZYWDZENIE MAŁOLETNIEGO PRZEZ OSOBĘ DOROSŁĄ

- 1 Małoletni może zostać pokrzywdzony każdym rodzajem przestępstwa, jednak najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę małoletnich wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności. Niniejsze zasady koncentrują się na ochronie małoletnich przed wykorzystaniem seksualnym, z którym powiązane są takie zjawiska jak: wykorzystanie fizyczne, wykorzystanie psychiczne, cyberprzemoc, zaniedbanie. Podobną ochronę – w ramach przepisów prawa – ma dorosła osoba bezbronna.
- 2 Ujawnienie krzywdzenia (czyli nabycie uzasadnionego podejrzenia o krzywdzeniu) małoletniego, może nastąpić w następujący sposób:
 - 2.1 małoletni ujawnił siostrze fakt krzywdzenia,
 - 2.2 siostra zaobserwowała krzywdzenie,
 - 2.3 małoletni ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie lub/i popada w zakłopotanie,
 - 2.4 występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie,
 - 2.5 inna osoba dorosła poinformowała siostrę o fakcie krzywdzenia małoletniego lub fakcie wykorzystania seksualnego innej osoby dorosłej w okresie jej małoletności⁸,
 - 2.6 osoba dorosła ujawniła swoje wykorzystanie seksualne w okresie małoletności.

Obowiązek zgłoszenia przestępstwa

- 3 Według obowiązujących w Polsce przepisów, każdy obywatel, który dowiedział się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma obowiązek zawiadomić o tym organy ścigania (art. 304 k.p.k.). Obowiązek dotyczy również innych podmiotów, w tym Zgromadzenia, jeżeli taką informację otrzyma w ramach swojej działalności.
- 4 Kodeks karny w Art. 240⁹ wymienia przestępstwa, których brak zgłoszenia jest przestępstwem objętym sankcją karną. W kontekście tego dokumentu do przestępstw ściganych z urzędu wymienionych w art. 240 k.k., należą w szczególności:
 - 4.1 zabójstwo (art.148 k.k.) i ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 156 k.k.),

⁸ W takim wypadku, należy poinformować tę osobę, o spoczywającym na niej obowiązku zgłoszenia i pomóc jej w jego realizacji. Jeżeli to niemożliwe, należy dokonać zgłoszenia.

⁹ Kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, art. 118a, art. 120-124, art. 127, art. 128, art. 130, art. 134, art. 140, art. 148, art. 156, art. 163, art. 166, art. 189, art. 197 § 3 -5, art. 198, art. 200, art. 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3

- 4.2 zgwałcenie i wymuszenie innej czynności seksualnej dot. małoletniego poniżej 15 roku życia (art. 197 § 3 k.k.)
- 4.3 zgwałcenie, gdy sprawca gwałtu, działał ze szczególnym okrucieństwem (art. 197 § 4 k.k.),
- 4.4 seksualne wykorzystanie niepełnoletniości lub bezradności (art. 198 k.k.),
- 4.5 seksualne wykorzystanie małoletniego poniżej 15 roku życia (art. 200 k.k.).
- 5 Obowiązkowi zgłoszenia podlega również podejrzenie o przemoc domową¹⁰ oraz demoralizacja nieletnich i możliwość popełnienia czynu zabronionego przez nieletnich¹¹.
- 6 Jeśli sytuację wykorzystania seksualnego zgłasza osoba pełnoletnia przed ukończeniem 40 roku życia¹², a sytuacja wykorzystywania miała miejsce, gdy ta osoba była małoletnia przed ukończeniem 15 roku życia, to należy dokonać zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa pod sankcją karną¹³.
- 7 Z obowiązku zgłoszenia organom ścigania są zwolnione¹⁴:
 - 7.1 sama osoba pokrzywdzona,
 - 7.2 ten, kto zaniechał zawiadomienia, mając dostateczną podstawę do przypuszczenia, że organ powołany do ścigania przestępstw, wie o przygotowywanym, usiłowanym lub dokonanym czynie zabronionym (przestępstwie),
 - 7.3 a także osoba, która zapobiegła popełnieniu przygotowywanego lub usiłowanego czynu zabronionego.
 - 7.4 osoba, która nie zgłasza nadużycia z obawy przed odpowiedzialnością karną, mogącą grozić jej samej lub osobie jej najbliższej.
- 8 Obowiązek zgłoszenia ordynariuszowi miejsca¹⁵, na gruncie prawa kanonicznego, ma członek instytutu życia konsekrowanego, jeśli otrzymał wiadomość lub ma uzasadnione powody, że mógł być popełniony przez duchownego¹⁶, członka instytutu życia konsekrowanego czy stowarzyszenia życia apostołskiego oraz moderatorów międzynarodowych stowarzyszeń wiernych uznanych lub erygowanych przez Stolicę Apostolską jeden z czynów polegających na:
 - 8.1 przestępstwie przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu popełnionym z użyciem przemocy lub groźby, czy też nadużyciem władzy, lub zmuszając kogoś do wykonania lub poddania się czynnościom seksualnym;
 - 8.2 przestępstwie przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu popełnionym z osobą małoletnią lub z osobą, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem lub z dorosłym bezbronnym;
 - 8.3 niemoralnym nabywaniu, przechowywaniu, prezentowaniu lub rozpowszechnianiu, w jakikolwiek sposób i za pomocą jakichkolwiek środków, treści pornograficznych

¹⁰ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej art.12 punkt 2.

¹¹ Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich art. 4 punkt 1 i 2.

¹² Art 101 § 4 k.k.

¹³ Zgodnie z art. 240 k.k.

¹⁴ Art. 240 k.k § 2,2a,3.

¹⁵ VELM art 3. § 1 z zachowaniem § 3.

¹⁶ Zobacz VELM art. 1 § 1.

- z udziałem małoletnich lub z osobami, które trwale są niezdolne posługiwać się rozumem;
- 8.4 rekrutowaniu lub nakłanianiu osoby małoletniej lub osoby, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem lub dorosłego bezbronno do pokazywania się w celach pornograficznych lub do udziału w prezentacjach pornograficznych rzeczywistych lub symulowanych;
 - 8.5 czynach dokonanych przez przełożonych kościelnych¹⁷ polegających na działaniach lub zaniechaniach, mających na celu zakłócanie lub uniknięcie dochodzeń cywilnych lub kanonicznych, administracyjnych lub karnych, przeciwko jednemu z podmiotów, o których mowa powyżej w związku z wymienionymi przestępstwami.

Sytuacja zagrożenia bezpieczeństwa lub życia i zdrowia

- 9 W przypadku istniejącego zagrożenia bezpieczeństwa lub życia i zdrowia małoletniego, osoby bezbronnej siostra, która powzięła uzasadnione podejrzenie skrzywdzenia niezwłocznie zawiadamia policję i opisuje okoliczności zdarzenia. Gdy potrzebna jest pomoc medyczna dzwoni pod numer 112 lub 999.
- 10 Należy przede wszystkim zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Małoletni powinien przebywać pod opieką siostry lub innej osoby dorosłej do czasu przyjazdu policji. O ile to możliwe, należy podjąć próbę wsparcia dziecka, np. wyjaśnić co się dzieje, uspokoić. Nie należy wypytywać, komentować, ale uważnie słuchać tego, co małoletni mówi. Nie należy również obiecywać, że nikt o wydarzeniu się nie dowie.
- 11 Jeżeli istnieje podejrzenie przestępstwa dotyczącego wolności seksualnej i obyczajowości, a małoletni mógł mieć kontakt z materiałem biologicznym sprawcy, należy zadbać, aby dziecko nie myło się, nie zmieniało odzieży, a nawet nie jadło i piło do czasu przekazania działań policji. Należy wyjaśnić dziecku, dlaczego zastosowano wobec niego takie ograniczenia.
- 12 Jeżeli jest to możliwe, należy zawiadomić rodziców/opiekunów małoletniego.
- 13 Należy również niezwłocznie zawiadomić o zdarzeniu Delegatkę Zgromadzenia. [Jeżeli domniemanym sprawcą jest Delegatka Zgromadzenia, siostra informuje bezpośrednio Przełożoną generalną].
- 14 Siostra podejmująca interwencję oraz inni dorośli, którzy byli świadkami zdarzenia, sporządzają notatki służbowe. Delegatka Zgromadzenia dokonuje opisu sytuacji w rejestrze interwencji.

¹⁷ VELM art. 6

Inne sytuacje

- 15 W przypadku stwierdzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą, każda siostra będąca świadkiem takiego krzywdzenia powinna na nie stanowczo zareagować.
- 16 Jeżeli siostra jest świadkiem przemocy fizycznej zastosowanej wobec małoletniego (klapsy, szarpanie, krzyk itd.) powinna starać się przerwać krzywdzenie i sprawdzić bezpieczeństwo dziecka oraz okoliczności zdarzenia.
 - 16.1 Jeżeli małoletni jest stosunkowo bezpieczny (np. jest rodzic niekrzywdzący, inna niekrzywdząca osoba dorosła znana dziecku) należy porozmawiać z niekrzywdzącym opiekunem i zachęcić go do uruchomienia procedur np. Niebieskiej Karty.
 - 16.2 Można również spróbować zidentyfikować dziecko (imię, nazwisko, szkoła), a następnie zgłosić fakt odpowiedniej placówce lub służbom¹⁸, która uruchomi stosowne procedury.
 - 16.3 Jeżeli nie ma możliwości zapewnienia bezpieczeństwa małoletniemu należy wezwać Policję.
- 17 Należy również reagować na przemoc rówieśniczą i zgłosić ją odpowiednim instytucjom (np. szkoła), a w razie potrzeby wezwać Policję.
- 18 Jeśli zgłoszenia siostrze dokonuje osoba inna niż poszkodowana (świadek zdarzenia, powiernik osoby skrzywdzonej), która ma wiedzę o zaistniałych wydarzeniach, należy skoncentrować się na ustaleniu faktów, okoliczności zdarzenia i osób biorących w nim udział. Osobą, która powinna dokonać zgłoszenia jest osoba informująca o nim. Należy jej w tym pomóc, otoczyć wsparciem. Jeżeli jest to niemożliwe, zgłoszenia dokonuje siostra. Z takiego spotkania sporządza się notatkę służbową. Zaistniały fakt należy zgłosić Delegatce.
- 19 Każdą poważną interwencję (np. gdy wzywano służby, lub informowano inne instytucje) należy zgłosić Delegatce, która dokonuje wpisu w rejestrze interwencji.

¹⁸ np. Ośrodki pomocy społecznej, dzielnicowy, placówki oświatowe.

Rozdział IV

ZASADY ZGŁASZANIA

- 1 Jeśli małoletni jest pod opieką rodzica/opiekuna prawnego, wówczas jego obowiązkiem jest uruchomienie procedur interwencyjnych. Jest to zasada, jeżeli opiekunowie nie są wskazani jako sprawcy.
- 2 Zgłoszenia, co do zasady, dokonuje siostra, która nabyła uzasadnione podejrzenie o popełnieniu przestępstwa wobec małoletniego. Może dokonać tego w następujący sposób:
 - 2.1 wzywając w ramach interwencji odpowiednie służby (112, Policja);
 - 2.2 ustnie - należy się udać na komisariat policyjny lub do Prokuratury i tam złożyć zawiadomienie – zostanie sporządzony protokół z zawiadomienia;
 - 2.3 pisemnie - listem poleconym (potwierdzenie nadania) lub zanieść na dziennik podawczy Prokuratury lub Policji (należy mieć kopię i uzyskać potwierdzenie złożenia zawiadomienia).
- 3 Jeżeli ujawnienie krzywdzenia dotyczy kontekstu pracy w innych instytucjach (parafia, szkoła, ośrodki katechumenalne i inne) zgłoszenia dokonuje się w ramach tych instytucji. Należy jednak uzyskać potwierdzenie zgłoszenia.
- 4 Jeśli z różnych przyczyn siostra nie może dokonać zgłoszenia, na podstawie notatki służbowej przekazanej przez siostrę, zgłoszenia dokonuje Delegatka zgodnie z punktem 2.
- 5 W sprawie, gdy podejrzanym popełnienia przestępstwa dotyczącego wolności seksualnej i obyczajności, jest duchowny, członek instytutu życia konsekrowanego, stowarzyszenia życia apostołskiego czy inna osoba pełniąca urząd w Kościele, wtedy siostra lub Delegatka dokonuje zgłoszenia przez Delegata biskupa ds. ochrony dzieci na terenie diecezji, w której doszło do popełnienia czynu lub Delegata zgromadzenia, którego podejrzanym duchownym jest członkiem. Takie zgłoszenie musi zostać potwierdzone podpisem. Jeżeli wcześniej dokonano zgłoszenia służbom, Delegatka informuje stosownego delegata o zaistniałym fakcie.
- 6 O wszystkich zgłoszeniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa jest informowana Delegatka, która zapisuje je w rejestrze interwencji przechowywanym w Sekretariacie Zgromadzenia. Do rejestru interwencji mają dostęp: Przełożona generalna, Sekretarka generalna, Delegatka Zgromadzenia ds. ochrony dzieci i młodzieży oraz stosowne służby.
- 7 Delegatka prowadzi rejestr interwencji zawiera dokumentację ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego, uwzględniający:
 - 7.1 zgłoszenie ze wskazaniem osoby zgłaszającej,
 - 7.2 osobę/osoby podejrzewane o krzywdzenie (opiekun dziecka, siostra, inne dziecko, inna osoba),
 - 7.3 rodzaj podjętej interwencji - zawiadomienie policji, zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, poinformowanie szkoły, zgłoszenie do Delegata biskupa/wyższego przełożonego ds. ochrony dzieci;
 - 7.4 datę interwencji,

- 7.5 dokumenty wytworzone podczas interwencji (m.in. notatki służbowe, karty interwencji, kopie zawiadomień/wniosków wysyłanych do właściwych służb).
- 8 Jeżeli podejrzaną osobą krzywdząca jest siostra pełniąca funkcję Delegatki Zgromadzenia, to jej obowiązki przejmuje Przełożona generalna. Jeżeli jest nią Przełożona generalna, to zgłoszenia dokonuje Pierwsza radna lub Delegatka Zgromadzenia.
- 9 Siostra, której zostało ujawnione krzywdzenie sporządza jak najszybciej notatkę służbową. Notatka może stać się dowodem w sprawie, dlatego musi być sporządzona w miarę możliwości dokładnie. Można posłużyć się przygotowanym schematem - załącznik 4.
- 10 Zawiadomienie do Prokuratury albo Policji powinno w miarę możliwości zawierać (załącznik 5):
- 10.1 miejsce sporządzania zawiadomienia i datę jego sporządzenia,
 - 10.2 określić adresata - nazwę Prokuratury rejonowej z adresem – zgodną z miejscem popełnienia przestępstwa lub komisariatu Policji.
 - 10.3 podać podstawowe dane osoby pokrzywdzonej (imię, nazwisko, adres),
 - 10.4 podstawowe dane osoby podejrzewanej o dokonanie nadużycia (imię, nazwisko, adres),
 - 10.5 napisać, kiedy i gdzie do niego doszło/dochodziło, krótko opisać na czym polegało nadużycie,
 - 10.6 podać dane osób-świadków, które mogą posiadać wiedzę w danej sprawie (imiona i nazwiska, adres),
 - 10.7 załączyć notatkę z przyjęcia informacji, o ile została sporządzona,
 - 10.8 podpisać imieniem i nazwiskiem

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Tekst *Polityki* został zatwierdzony na Radzie Zgromadzenia w dniu 25 kwietnia 2026.

Tekst *Polityki* znajduje się:

1. na stronie internetowej Zgromadzenia,
2. w wersji papierowej w Sekretariacie Zgromadzenia oraz w każdym domu Zgromadzenia.

Załącznik 1 – oświadczenie o zapoznaniu się z Polityką

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałam się z Polityką ochrony dzieci i młodzieży obowiązującą w Zgromadzeniu Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego i zobowiązuję się do jej przestrzegania

Miejscowość, dnia

Załącznik 2 – oświadczenie o krajach zamieszkania

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT,
INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisana, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska: tak / nie*.

jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....

3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem / nie zamieszkiwałem w innych państwach*

proszę wpisać państwo/państwa:

.....
.....

4. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi: tak / nie*.

5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi: tak / nie*.

6. Oświadczam, że prawo państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak / nie*.

7. Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak / nie*.

8. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie.....

za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub

ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

9. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....

miejsceowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności nie mogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Załącznik 3 – kompetencje i obowiązki Delegatki Zgromadzenia
do spraw ochrony dzieci i młodzieży

Przełożona generalna powołuje Delegatkę Zgromadzenia ds. ochrony dzieci i młodzieży na okres 3 lat.

Delegatka:

1. podejmuje swoje działania w ścisłej współpracy z Przełożoną generalną:
 - 1.1. bieżąco informuje ją o ewentualnych zgłoszeniach i przedstawia odpowiednie procedury
 - 1.2. corocznie składa raport z podejmowanych działań;
2. wobec sióstr jej działanie jest doradcze i wspierające: służy konsultacjami i pomocą w stosowaniu procedur;
3. pełni funkcję osoby odpowiedzialnej za prewencję (jeżeli taka osoba nie została powołana);
4. współpracuje z innymi delegatami w ramach systemu ochrony małoletnich w Kościele.

Do zadań szczegółowych Delegatki należy:

1. Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących wykorzystania seksualnego wobec dzieci i młodzieży.
2. Obsługa maila Zgromadzenia dotyczącego ochrony małoletnich, na który mogą wpływać ewentualne zgłoszenia lub zapytania – delegatkaodm@jadwizanki.pl
3. Monitorowanie stosowania i aktualizacja Standardów ochrony małoletnich [co najmniej raz na 2 lata] w Ośrodku Formacji Liturgicznej.
4. Ścisła bieżąca realizacja Standardów we współpracy z Koordynatorem OFL.
5. Monitorowanie stosowania i aktualizacja Polityki ochrony małoletnich i osób bezbronnych w Zgromadzeniu Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego.
6. Zapoznanie sióstr z Polityką.
7. Prowadzenie rejestrów interwencji dla Zgromadzenia oraz Ośrodka Formacji Liturgicznej.
8. Dbalność o zachowanie procedur zgłaszania podejrzeń popełnienia przestępstwa.
9. Edukacja sióstr w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dziecka oraz sposobów szybkiego i odpowiedniego reagowania na takie sytuacje zgodnie z przyjętymi w Polityce procedurami. Dokumentowanie szkoleń.
10. Monitorowanie i ocena ryzyka organizacyjnego pod kątem czynników ryzyka wykorzystania seksualnego małoletnich w Zgromadzeniu – zbieranie i analiza danych
11. Działania na rzecz prewencji i ochrony małoletnich i dorosłych bezbronnych w Zgromadzeniu

Załącznik 4 - schemat notatki służbowej

Ogólne uwagi:

- 1 zbiera podstawowe informacje
- 2 nie jest elementem śledztwa – ale może być w nim wykorzystana
- 3 nie jest wyrokiem – od tego jest sąd
- 4 nie opowiada o osobistych przeżyciach spisującego
- 5 skupia się na faktach – tyle ile osoba powie w tym momencie

Schemat:

dane osoby pokrzywdzonej - wiek - adres	
data rozmowy	
w jakim okresie czasowym miało miejsce krzywdzenie	
w jakich okolicznościach miało miejsce krzywdzenie	
ile lat miała wtedy osoba pokrzywdzona	
co się wydarzyło	
Jeżeli osoba powie – kto był domniemanym krzywdzicielem	

kto rozmawiał

data sporządzenia notatki

Załącznik 5 - wzór zgłoszenia

miejsce, data

Prokuratura Rejonowa

w... *adres*¹⁹

Zawiadamiający: *Imię i nazwisko lub nazwa
instytucji*

adres do korespondencji

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wykorzystywania seksualnego małoletniego(imię i nazwisko, data urodzenia) przez(imię i nazwisko domniemanego sprawcy – *jeżeli wiadomo / wskazało dziecko*).

Uzasadnienie²⁰

W trakcie prowadzonej przeze mnie rozmowy/wydarzenia, którego byłem świadkiem (lub inaczej), dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z ojcem oraz zachowań o charakterze seksualnym ojca wobec niego²¹.

Dalszy opis podejrzenia popełnienia

przestępstwa.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny.

Załączniki:

Notatka służbowa

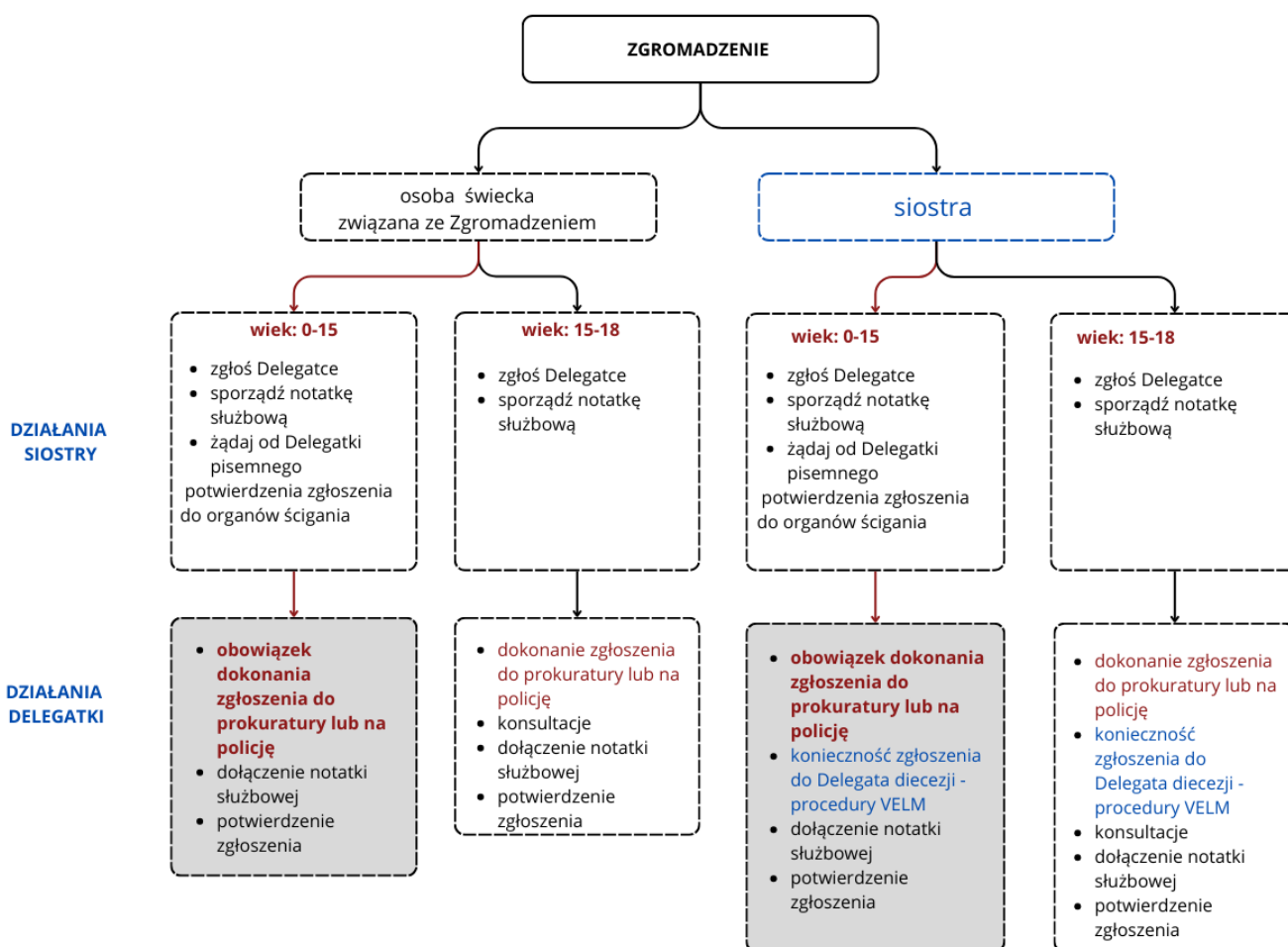
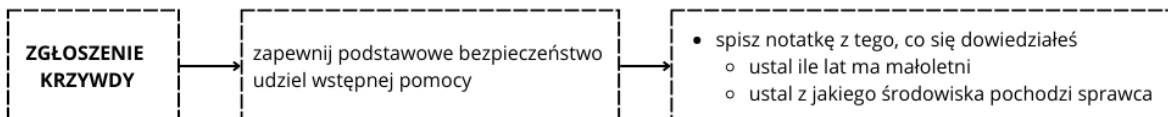
¹⁹ Zawiadomienie należy złożyć do Prokuratury Rejonowej właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa

²⁰ TO JEST TYLKO PRZYKŁAD

²¹ Opis sytuacji, która miała miejsce. Należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np.: kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo).

Załącznik 6 - schemat postępowania: sprawca osoba związana ze Zgromadzeniem

1. dotyczy krzywdy seksualnej małoletniego
2. dorosła osoba krzywdząca związana ze Zgromadzeniem

Załącznik 7 - ogólny schemat zgłoszeń

1. dotyczy krzywdy seksualnej małoletniego
2. sytuacje poza Zgromadzeniem

